

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
MAŁGORZATA KRASNODĘBSKA - TOMKIEL

Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
743-77-30, Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 12 września 2008 r.

RLU – 61 – 13/08/IM

Decyzja RLU Nr 35/08

Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wskazanych w art. 24 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy, wszczętego z urzędu przeciwko Janowi Dubowskiemu prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Podróży „Joanna”, z siedzibą w Łomży, ul. [REDACTED]

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę w/w przedsiębiorcy, polegającą na stosowaniu, w obrocie z konsumentami, zamieszczonych we wzorcu umownym „Warunki uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna”, następujących, niedozwolonych postanowień:

1. „Wzrost ceny o więcej niż 10% upoważnia do rezygnacji z imprezy ...”;
2. „Uczestnikowi przysługuje prawo do reklamacji w przypadku nie wykonania lub nienależytego wykonania umowy przez BP JOANNA. Reklamacja winna zostać złożona pisemnie w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy ...”;
3. „...Właściwość do rozstrzygania spraw jest Sąd właściwy dla BP Joanna”;

stanowiących postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, odpowiednio pod numerami: 1045, 1089 i 1012, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania, poczynwszy od 21 kwietnia 2008r.**

II. uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę w/w przedsiębiorcy, polegającą na stosowaniu, w obrocie z konsumentami postanowień, zamieszczonych we wzorcu umownym „Warunki uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna”, niezgodnych z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach turystycznych (tekst jedn. Dz.U z 2004r. Nr 223 poz. 2268 ze zm.):

1. „Jeżeli po zawarciu umowy nastąpi gwałtowna zmiana kursu dewiz lub wystąpi wysoki wskaźnik inflacji, BP JOANNA może podwyższyć cenę imprezy, nie więcej jednak niż 10%. ...” - będącego bezprawnym, na podstawie art. 17 ust. 1 powołanej ustawy o usługach turystycznych, poprzez zastosowanie okoliczności uprawniającej do dokonania zmiany ceny usługi turystycznej nie zawartej w katalogu okoliczności, przewidzianych w powołanej ustawie o usługach turystycznych.
2. „BP JOANNA nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe niedogodności w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn niezależnych: niesprzyjające warunki atmosferyczne, decyzje organów administracji państwowej itp.” - będącego bezprawnym, na podstawie art. 11a ust. 1 powołanej ustawy o usługach turystycznych, poprzez wyłączenie odpowiedzialności w zakresie szerszym niż dopuszcza ustawa o usługach turystycznych.

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania, począwszy od 21 kwietnia 2008r.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Jana Dubowskiego, prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Podróży „Joanna”, z siedzibą w Łomży, ul. [REDAKTOWANE] karę pieniężną w wysokości 1588 zł (słownie: tysiąc pięćset osiemdziesiąt osiem złotych), płatną do budżetu Państwa, w związku z dopuszczeniem się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonał analizy wzorów umów i regulaminów stosowanych przez przedsiębiorców świadczących usługi turystyczne. Jednym z takich usługodawców jest Jan Dubowski, działający jako Biuro Podróży „Joanna”, z siedzibą w Łomży, ul. [REDAKTOWANE]. Analiza dokumentów w postaci wzoru Umowy – Zgłoszenia (dalej: Umowa) oraz Warunków uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna (dalej: Warunki) wykazała, że Warunki zawierają postanowienia, które mogą stanowić niedozwolone postanowienie umowne wpisane do Rejestru niedozwolonych

postanowień umownych prowadzonego przez Prezesa UOKiK oraz mogą być niezgodne z przepisami ustawy o usługach turystycznych.

W związku z tym, Postanowieniem Nr 120/08 z dnia 14 kwietnia 2008 r. zostało wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne przeciwko Janowi Dubowskiemu, działającemu jako Biuro Podróży „Joanna”, z siedzibą w Łomży, ul. [REDAKTOWANE] (Dalej: BP Joanna), pod zarzutem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez zamieszczenie w stosowanych w obrocie z konsumentami wzorze Warunków postanowień, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz postanowienia niezgodnego z zapisami ustawy o usługach turystycznych.

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania administracyjnego przedsiębiorca odpowiedział, że przeanalizował stosowany wzorzec Warunków i zmienił lub usunął błędne zapisy, wskazane przez Prezesa UOKiK. BP Joanna wyjaśniło, że nie toczą się wobec niego żadne postępowania w związku ze świadczeniem usług turystycznych, jak również nie było żadnych skarg, ani zażaleń, dotyczących złego wykonania tychże usług.

Prezes UOKiK ustalił, co następuje:

Jan Dubowski, działający jako Biuro Podróży „Joanna”, z siedzibą w Łomży, ul. [REDAKTOWANE] jest wpisany do ewidencji działalności gospodarczej, prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łomży pod numerem 9888. BP Joanna prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług turystycznych. W związku z tą działalnością stosuje wzorzec umowy: Warunki uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna. W oparciu o ten wzorzec zawiera umowy cywilnoprawne. Z usług tego przedsiębiorcy korzystają, poprzez swoich pełnomocników, osoby fizyczne-konsumenci, którzy decydują się wzięcie udziału jako uczestnik w imprezach turystycznych, organizowanych przez BP Joanna. Przedsiębiorca przygotowuje imprezy turystyczne dla grup zorganizowanych, kierując swoją ofertę do szkół i zakładów pracy. Zgodnie z Warunkami, uczestnik imprezy turystycznej może podpisać Umowę – Zgłoszenie w imieniu własnym, w imieniu osób dla których jest przedstawicielem ustawowym oraz w imieniu osób obcych.

W stosunku do wszystkich tych osób stosowane były, kwestionowane przez organ antymonopolowy, następujące zapisy wzorca Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna:

1. Pkt 11 Warunków „Jeżeli po zawarciu umowy nastąpi gwałtowna zmiana kursu dewiz lub wystąpi wysoki wskaźnik inflacji, BP JOANNA może podwyższyć cenę imprezy, nie więcej jednak niż 10%. ...”.
2. Pkt 12 Warunków „Wzrost ceny o więcej niż 10% upoważnia do rezygnacji z imprezy ...”.
3. Pkt 19 Warunków „Uczestnikowi przysługuje prawo do reklamacji w przypadku nie wykonania lub nienależytego wykonania umowy przez BP JOANNA. Reklamacja winna zostać złożona pisemnie w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy ...”.

4. Pkt 21 Warunków „BP JOANNA nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe niedogodności w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn niezależnych: niesprzyjające warunki atmosferyczne, decyzje organów administracji państwowej itp.”
5. Pkt 23 Warunków „...Właściwość do rozstrzygania spraw jest Sąd właściwy dla BP Joanna”.

Z art. 17 ust. 1 powołanej ustawy o usługach turystycznych wynika, że cena za imprezę turystyczną, ustalona w umowie nie może być zmieniana. Wyjątkami od tej zasady są sytuacje, kiedy w danej umowie usługodawca zastrzegł wyraźnie, że cena może ulec zmianie, ale może to nastąpić wyłącznie pod warunkiem zaistnienia następujących okoliczności: wzrost kosztów transportu, wzrost opłat urzędowych (podatki, opłaty związane z podróżą), wzrost kursów walut.

Wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 stycznia 2007r. sygn. akt. XVII Amc 22/06 zapis o treści: „Wzrost cen do 10% uzasadniony przyczynami wymienionymi w pkt. 5.1 nie stanowi zmiany istotnych warunków Umowy i nie daje podstawy klientowi do odstąpienia od umowy” został uznany za niedozwolone postanowienie umowne i wpisany do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone z dniem 19 marca 2007r. pod nr 1048.

Wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2007r. sygn. akt. XVII Amc 160/05 zapis o treści: „Reklamacje wniesione do Biura po upływie 7 dni od zakończenia uznane będą za bezskuteczne” został uznany za niedozwolone postanowienie umowne i wpisany do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone z dniem 27 marca 2007r. pod nr 1089.

Z art. 11a ust. 1 powołanej ustawy o usługach turystycznych wynika, że odpowiedzialność usługodawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych może być wyłączony tylko w przypadku, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie przedmiotowej usługi zostało spowodowane wyłącznie: działaniem lub zaniechaniem klienta, działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonaniu usług, a tych działań i zaniechań nie można było przewidzieć, ani uniknąć oraz siłą wyższą. W omawianym przepisie brak jest, wymienionej jako okoliczność wyłączająca odpowiedzialność usługodawcy: decyzji organów administracji państwowej, niesprzyjających warunków atmosferycznych. Ponadto ustawowy katalog okoliczności umożliwiający wyłączenie odpowiedzialności jest zamknięty.

Wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 listopada 2004r., sygn. akt. XVII Amc 81/03 zapis o treści: „Kwestie sporne pomiędzy stronami rozstrzygane będą przez sąd właściwy dla siedziby P.T.U. „Maro” został uznany za niedozwolone postanowienie umowne i wpisany do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone z dniem 23 stycznia 2007r. pod nr 1012.

Bezpośrednio po wszczęciu postępowania administracyjnego BP Joanna poinformowało o zaprzestaniu stosowania, zakwestionowanych przez Prezesa

UOKiK postanowień. Do organu antymonopolowego został przesłany zmieniony wzorzec „Warunków uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna, który wszedł w życie od dnia 21.04.2008r. Ponadto BP Joanna przesłało aneksy do umów-zgłoszenia, na świadczenie usług turystycznych. Aneksami tymi zostały zmienione umowy, które były wiążące w chwili wprowadzenia nowych Warunków. Aneksy zostały podpisane przez usługodawcę i usługobiorców w dacie wprowadzenia nowych Warunków.

Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Wszczynając wobec BP Joanna postępowanie administracyjne, organ antymonopolowy postawił przedsiębiorcy zarzuty naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej. Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 pkt 1 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

W niniejszej sprawie postawione BP Joanna zarzuty, aby mogły być skutecznie ocenione w ramach art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1, muszą spełniać poniższe przesłanki:

1. naruszać zbiorowy interes konsumentów,
2. być działaniem bezprawnym,

Pierwsza przesłanka jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy nieograniczonej z góry liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować, jest to zjawisko o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu administracyjnym. Działania BP Joanna skierowane są do nieokreślonej z góry liczby osób poprzez skierowanie do nich oferty usługowej organizowania i wykonania imprez turystycznych. W tym celu przedsiębiorca posługuje się przygotowanym przez siebie wzorcem Umowy – Zgłoszenia oraz Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna, które wiążą strony - przedsiębiorcę i konsumenta. Umowa ta określa wzajemne prawa i obowiązki stron. Z oferty tej skorzystały już osoby biorące udział w imprezach turystycznych, organizowanych przez BP Joanna, a ponadto z usług tych w każdej chwili mogą skorzystać także inni konsumenci, nie będący do tej pory jego kontrahentami. W związku z tym krąg osób, który został już dotknięty stosowaną praktyką i który taką praktyką może zostać dotknięty jest formalnie nieograniczony, nie możliwy z góry do określenia, a tym samym spełnia warunki zbiorowego interesu konsumentów. Należy zatem uznać, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów. Spełniona została zatem pierwsza przesłanka warunkująca ocenę tej sprawy pod kątem art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Drugą przesłanką jest bezprawność, tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych, jako zasady współżycia społecznego. Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy czyn sprawcy był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są normy prawa powszechnie obowiązującego oraz nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego (dobre obyczaje)

O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego- uzasadnienie do I PKN 267/2001 wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna – Lex Polonica Prima. Sąd Najwyższy wskazał, że o bezprawności działania można mówić wówczas, gdy nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających określone działanie.

Okolicznościami tymi są:

- działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy,
- wykonywanie prawa podmiotowego,
- zgoda pokrzywdzonego oraz
- działanie w obronie uzasadnionego interesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.10.1989 r. II CR 419/89 OSP 1990/11-12 poz. 377).

Zakwestionowanym działaniem BP Joanna w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie jest: posługiwanie się w stosunku do konsumentów – biorących udział w imprezach turystycznych zapisami, tożsamymi pod względem treści z zapisami uznanymi już przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone klauzule umowne i wpisanymi zostały do Rejestru niedozwolonych klauzul umownych oraz bezprawne stosowanie zapisów w brzmieniu niezgodnym z powołaną ustawą o usługach turystycznych.

Z treści art. 479⁴² k.p.c. wynika, że Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w razie uwzględnienia powództwa o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w sentencji wyroku przytacza treść postanowienia wzorca uznanego za niedozwolony i zakazuje jego stosowania. Z brzmienia art. 479⁴³ k.p.c. wynika również, że wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.

Stanowisko Prezesa Urzędu zawarte w niniejszej decyzji zostało poparte orzecznictwem SOKiK. Z wyroku SOKiK z dnia 25.03.2004 r. – sygn. akt XVII AmA 51/03 wynika, że wprowadzenie przez przedsiębiorcę do obrotu wzorca umownego zawierającego postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi przesłankę uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy, o czym stanowi art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Oznacza to, że bezprawnym działaniem jest stosowanie w obrocie z konsumentami postanowień, które zostały wpisane do rejestru, nawet jeżeli postanowienia te stosują przedsiębiorcy nie pozwani w procesie przed SOKiK na podstawie art. 479³⁶⁻⁴⁵ k.p.c.

Kwestia rozszerzonej prawomocności wyroku SOKiK na podstawie którego dokonany został wpis postanowienia do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. została ostatecznie rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie o sygn. akt III SZP 3/06. W ślad za tym należy przyjąć, że orzeczenie sądu w danej sprawie ma skutek również wobec osób trzecich, czyli w przypadku, gdy zakazana jest już jedna klauzula, jako niezgodna z prawem, a w obrocie gospodarczym w stosunku do konsumentów funkcjonuje zapis o treści analogicznej, jak ten w klauzuli zakazanej, celowe jest uznanie, że treść zapisu stosowana wobec konsumentów innych aniżeli ci dotknięci zapisem już zakazanym, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w postaci stosowania klauzul umownych wpisanych do rejestru klauzul uznanych za niedozwolone. Nie jest przy tym konieczne by treść badanego postanowienia wzorca umowy była literalnie identyczna jak treść postanowienia wpisanego do rejestru. Wystarczy by kwestionowane i porównywane postanowienie mieściło się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, by mogło korzystać z jej rozszerzonej prawomocności.

Zatem, dla stwierdzenia stosowania praktyki polegającej na bezprawnym naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów poprzez stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone, konieczne jest wykazanie, że stosowane przez przedsiębiorcę w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umownego są tożsame (mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru) z treścią wpisanego do rejestru postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolony na mocy stosownego orzeczenia SOKiK.

Ad. pkt I sentencji decyzji:

Zakwestionowane przez organ antymonopolowy w niniejszym postępowaniu zapisy, zawarte były we wzorcu umownym, stosowanym w obrocie z konsumentami przez BP Joanna, tj. Ogólnych warunkach uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna.

Prezes UOKiK oceniał zapis Pkt 12 Warunków: „Wzrost ceny o więcej niż 10% upoważnia do rezygnacji z imprezy ...”. Wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 stycznia 2007r. sygn. akt. XVII Amc 22/06 zapis o treści: „Wzrost cen do 10% uzasadniony przyczynami wymienionymi w pkt. 5.1 nie stanowi zmiany istotnych warunków Umowy i nie daje podstawy klientowi do odstąpienia od umowy” został zakazany do stosowania w obrocie z konsumentami i wpisany do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone z dniem 19 marca 2007r. pod nr 1048. W ocenie Prezesa UOKiK kwestionowany zapis Warunków mieści się w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru. Zarówno w przypadku klauzuli wpisanej do Rejestru, jak i w przypadku zapisu wzorca umownego BP Joanna ma miejsce ograniczenie możliwości wypowiedzenia umowy przez usługobiorcę w sytuacji istotnej zmiany jej treści (ceny).

Prezes UOKiK oceniał zapis Pkt 19 Warunków: „Uczestnikowi przysługuje prawo do reklamacji w przypadku nie wykonania lub nienależytego wykonania umowy przez BP JOANNA. Reklamacja winna zostać złożona pisemnie w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy ...”. Wyrokiem Sądu Ochrony

Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2007r. sygn. akt. XVII Amc 160/05 zapis o treści: „Reklamacje wniesione do Biura po upływie 7 dni od zakończenia uznane będą za bezskuteczne” został zakazany do stosowania w obrocie z konsumentami i wpisany do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone z dniem 27 marca 2007r. pod nr 1089. W ocenie Prezesa UOKiK kwestionowany zapis Warunków mieści się w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru. Zarówno w przypadku klauzuli wpisanej do Rejestru, jak i w przypadku zapisu wzorca umownego, stosowanego przez BP Joanna, ma miejsce ograniczenie możliwości składania reklamacji z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez organizatora imprezy turystycznej, poprzez ustanowienie zdecydowanie krótkiego terminu na złożenie ewentualnej reklamacji.

Prezes UOKiK oceniał zapis Pkt 23 Warunków, „...Właściwości do rozstrzygnięcia spraw jest Sąd właściwy dla BP Joanna”. Wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 listopada 2004r., sygn. akt. XVII Amc 81/03 zapis o treści: „Kwestie sporne pomiędzy stronami rozstrzygane będą przez sąd właściwy dla siedziby P.T.U. „Maro” został zakazany do stosowania w obrocie z konsumentami i wpisany do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone z dniem 23 stycznia 2007r. pod nr 1012. Niezależnie od oczywistej pomyłki pisarskiej w kwestionowanym zapisie (słowo „właściwości” zamiast „właściwym”) W ocenie Prezesa UOKiK kwestionowany zapis Warunków mieści się w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru. Zarówno w przypadku klauzuli wpisanej do Rejestru, jak i w przypadku zapisu wzorca umownego Operatora ma miejsce narzucenie konsumentowi rozpoznania ewentualnego sporu wyłącznie przez sąd właściwy dla siedziby usługodawcy.

Wobec powyższego należy uznać, że spełnione zostały przesłanki warunkujące uznanie działań BP Joanna za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. bezprawne działanie polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego. Wobec przedstawionych przez BP Joanna dowodów Prezes UOKiK stwierdził, na podstawie art. 27 ust. 2 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zaniechanie stosowania przez BP Joanna zakwestionowanych, w/w postanowień Warunków.

Ad. pkt II sentencji decyzji:

Zakwestionowane przez organ antymonopolowy w niniejszym postępowaniu zapisy, zawarte były we wzorcu umownym, stosowanym w obrocie z konsumentami przez BP Joanna, tj. Ogólnych warunkach uczestnictwa w imprezach Biura Podróży Joanna.

Prezes UOKiK oceniał zapis Pkt 11 Warunków: „Jeżeli po zawarciu umowy nastąpi gwałtowna zmiana kursu dewiz lub wystąpi wysoki wskaźnik inflacji, BP JOANNA może podwyższyć cenę imprezy, nie więcej jednak niż 10%. ...”. Z art. 17 ust. 1 powołanej ustawy o usługach turystycznych wynika natomiast, że cena za imprezę turystyczną, ustalona w umowie nie może być zmieniana. Wyjątkami od tej zasady są sytuacje, kiedy w danej umowie

usługodawca zastrzegł wyraźnie, że cena może ulec zmianie, ale może to nastąpić wyłącznie pod warunkiem zaistnienia następujących okoliczności: wzrost kosztów transportu, wzrost opłat urzędowych (podatki, opłaty związane z podróżą), wzrost kursów walut. W omawianym przepisie brak jest, wymienionej jako okoliczność usprawiedliwiająca zmianę ceny, „wysokiego wskaźnika inflacji”, jest to więc okoliczność wprowadzona bezprawnie do treści Warunków.

Prezes UOKiK oceniał zapis Pkt 21 Warunków: „BP JOANNA nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe niedogodności w trakcie realizacji imprezy wynikłe z przyczyn niezależnych: niesprzyjające warunki atmosferyczne, decyzje organów administracji państwowej itp.”. Z art. 11a ust. 1 powołanej ustawy o usługach turystycznych wynika zaś, że odpowiedzialność usługodawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych może być wyłączona tylko w przypadku, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie przedmiotowej usługi zostało spowodowane wyłącznie: działaniem lub zaniechaniem klienta, działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonaniu usług, a tych działań i zaniechań nie można było przewidzieć, ani uniknąć oraz siłą wyższą. W omawianym przepisie brak jest, wymienionej jako okoliczność wyłączająca odpowiedzialność usługodawcy: decyzji organów administracji państwowej oraz niesprzyjających warunków atmosferycznych. Ponadto ustawowy katalog okoliczności umożliwiający wyłączenie odpowiedzialności jest zamknięty, a BP Joanna poprzez umieszczenie w przedmiotowym postanowieniu skrótu „itp.” dało sobie możliwość zastosowania jeszcze innych, w Warunkach niesprecyzowanych okoliczności, wyłączających odpowiedzialność.

Zważywszy na powyższe należy uznać, że spełnione zostały przesłanki warunkujące uznanie działań BP Joanna za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. bezprawne działanie polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które są niezgodne z regulacjami zawartymi w powołanej ustawie o usługach turystycznych.

Wobec przedstawionych przez BP Joanna dowodów Prezes UOKiK stwierdził, na podstawie art. 27 ust. 2 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zaniechanie stosowania przez BP Joanna zakwestionowanych, w/w postanowień Warunków.

Ad. pkt III sentencji decyzji:

Organ antymonopolowy nałożył na BP Joanna karę pieniężną w wysokości 1588zł (słownie: tysiąc pięćset osiemdziesiąt osiem złotych). W myśl art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy antymonopolowej. Stosownie do treści art. 111 ustawy antymonopolowej, przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. W pkt I sentencji niniejszej decyzji stwierdzono

stosowanie przez BP Joanna praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na posługiwaniu się w umowach zawieranych z konsumentami postanowieniami wzorców umów uznanymi za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, których to praktyk ustawodawca zakazał stosowania mocą przepisów art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, a w pkt II sentencji decyzji stwierdzono naruszanie przez BP Joanna przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z naruszeniem ustawy o usługach turystycznych. Konsekwencją stosowania powyższych praktyk mogło być naruszanie interesów konsumentów, jako słabszej strony stosunku umownego. BP Joanna osiągnęła w 2007 r. przychód w wysokości (...) zł. Maksymalna wysokość kary, jaka mogłaby zostać nałożona na Spółkę wynosi zatem: (...) zł.

Kara nakładana przez organ antymonopolowy na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianego zachowania. Zawodowy charakter świadczonych usług wymaga prowadzenia działalności w sposób zapewniający poszanowanie dobrych obyczajów oraz słuszych interesów konsumentów, co wiąże się z przestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa. BP Joanna, jako podmiot funkcjonujący na rynku, powinna mieć świadomość, iż określając warunki umowne nie może stosować klauzul uznanych przez SOKiK za abuzywne oraz naruszać przepisów ustawy o usługach turystycznych, godząc w ten sposób w interesy słabszych uczestników rynku. Z drugiej strony należy podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on skutek na przyszłość. Kara powinna również oddziaływać w wymiarze ogólnym, realizując funkcję odstrasżającą i wychowawczą także w stosunku do innych uczestników rynku. Miarkując wysokość kary pieniężnej organ antymonopolowy wziął pod uwagę okoliczność, iż zakwestionowane postanowienia Warunków w większej części nie stanowiły bezpośredniego i poważnego naruszenia interesów finansowych konsumentów. Ponadto BP Joanna współdziałała w toku postępowania z Prezesem UOKiK oraz bezzwłocznie zaprzestała stosowania przedmiotowych postanowień. Nie bez znaczenia jest również fakt dopuszczenia się naruszenia przepisów ustawy antymonopolowej po raz pierwszy. Uwzględniając powyższe okoliczności wysokość kary ustalono w wysokości 1588 zł, tj. (...) % przychodu. W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także spełnia funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy antymonopolowej.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w punkcie III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy antymonopolowej karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Od niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i

Konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Z upoważnienia Prezesa
UOKiK
Dyrektor UOKiK Delegatura
W Lublinie
Ewa Wiszniowska

Otrzymuje:

Pan
Jan Dubowski
Biuro Podróży „Joanna”
ul. [REDACTED]
18-400 Łomża

Decyzja podpisana w dniu 12.09.2008r. przez Dyrektora Delegatury UOKiK w Lublinie

